

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД міста КИЄВА

01054, м.Київ, вул.Б.Хмельницького,44-В, тел. (044) 334-68-95, E-mail: inbox@ki.arbitr.gov.ua

ОКРЕМА УХВАЛА

м. Київ

14.08.2026

Справа № 910/8859/26

Суддя Господарського суду міста Києва Бойко Р.В., під час розгляду матеріалів позовної заяви Селянського (фермерського) господарства "Волощакевич" до Квартирно-експлуатаційного відділу міста Миколаїв та Міністерства оборони України, пояснень і документів, наданих особами у межах розгляду заяви №910/8859/26, -

ВСТАНОВИВ:

Під час дослідження матеріалів цієї справи, аналізу інформації та документів, наданих учасниками й наявних у мережі Інтернет, а також заслуховування позиції представників у межах позовної заяви Селянського (фермерського) господарства "Волощакевич" до Квартирно-експлуатаційного відділу міста Миколаїв та Міністерства оборони України про:

1) визнання за позивачем права власності на врожай сільськогосподарських культур, вирощений з 2025 по 2026 рік на земельній ділянці з кадастровим номером 4824284600:09:000:0001 площею 2 810,85 га, яка перебувала у спільному обробітку відповідно до Договору №9 про спільний обробіток землі від 29.07.2016;

2) визнання за позивачем права власності на врожай сільськогосподарських культур, вирощений з 2025 по 2026 рік на земельній ділянці з кадастровим номером 4821785000:06:000:0002 площею 1 467,810 га, яка перебувала у спільному обробітку відповідно до Договору №538 про спільний обробіток землі від 06.07.2016.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 06.08.2026 у задоволенні заяви про забезпечення позову відмовлено повністю, ухвалою Господарського суду міста Києва від 10.08.2026 позов повернуто позивачу.

Суд виявив грубі порушення законодавства та обставини, які містять ознаки вибіркового здійснення прокурорського реагування в частині контролю за користуванням землями оборони з метою їх безпідставного надання суб'єктам господарювання для вирощування сільськогосподарських культур, а також обставини, які можуть містити ознаки кримінальних правопорушень.

Наведені порушення і недоліки мають системний, загальнодержавний характер: вони призводять до позаконкурентного користування землями оборони в господарських цілях, спричиняють недоодержання державою значних коштів та породжують правову невизначеність, яка може створювати передумови для заволодіння врожаєм, вирощеним на таких землях. У зв'язку із цим судом постановлено на адресу Кабінету Міністрів України та Міністерства оборони України окрему ухвалу від 10.08.2026 у справі № 910/8859/26.

Між іншим, існують також підстави для постановлення окремої ухвали та направлення її на адресу Генерального прокурора з приводу наступного.

Спір стосувався права власності на врожай, вирощений на земельних ділянках з

*1*12632381*1*0*

кадастровим номером 4824284600:09:000:0001 площею 2 810,85 га та з кадастровим номером 4821785000:06:000:0002 площею 1 467,810 га, які передані КЕВ м. Миколаїв у користування Селянському (фермерському) господарству "Волощакевич" з метою відпрацювання співпраці з підприємствами і залучення додаткових джерел фінансування для підтримання на належному рівні бойової та мобілізаційної готовності і життєдіяльності на підставі Договору №9 про спільний обробіток землі від 29.07.2016 та Договору №538 про спільний обробіток землі від 06.07.2016.

Ці землі є **землями оборони та частинами військового полігону «Широкий лан» (235-й міжвидовий центр підготовки військових частин та підрозділів, один із найбільших військових полігонів у Європі) та Києво-Олександрівського авіаполігону.**

Право постійного користування землями підтверджується:

Державним актом на право користування землею серії Б №062408 від 1978 року надано в безстрокове та безоплатне користування земельну ділянку загальною площею 7102,5 га, для військових потреб.

Державним актом на право користування землею серії Б №062777 від 1989 року надано в безстрокове та безоплатне користування земельну ділянку загальною площею 29319,3 га. для Широколанівського учбового центру.

В окремій ухвалі Господарського суду міста Києва від 10.08.2026 судом детально викладені обставини тривалого використання земель оборони (станом на грудень 2021 року – 41 786,31 га) в цілях **сільськогосподарських потреб шляхом передачі у користування суб'єкта господарювання на підставі як правило договорів про спільну діяльність.** Удаваність таких договорів та їх укладання з метою приховування договорів оренди землі є очевидною, адже жодної спільної діяльності між сторонами не виникає (фіксований розмір платежу, що притаманно орендній платі; залишення всього врожаю у власності суб'єкта господарювання; відсутність визначення часток учасників у спільній діяльності; не визначення оператора спільної діяльності тощо).

Вказані дії за змістом положень Земельного кодексу України та статті 4 Закону України "Про використання земель оборони" є недопустимими до затвердження Кабінетом Міністрів України відповідного порядку.

На прикладі двох спірних ділянок суд в окремій ухвалі від 10.08.2026 у даній справі виснував, що укладення таких удаваних договорів спільної діяльності призводить до поза конкурсного розпорядження землями оборони за цінами, істотно нижче ринкових, що має наслідком недоодержання Міністерством значних (до 400 млн грн. на рік) доходів.

З огляду на обставини зловживань під час укладання та виконання таких договорів, а також недоотримання коштів від використання земель оборони, за результатами розгляду цієї ухвали необхідно надати відповідну кримінально-правову оцінку.

Щодо вибіркового прокурорського контролю та толерування фактам незаконного використання земель полігонів

Матеріали справи містять два договори про спільний обробіток земель - Договір №9 про спільний обробіток землі від 29.07.2016 та Договір №538 про спільний обробіток землі від 06.07.2016, укладені між СФГ "Волощакевич" та КЕВ м. Миколаєва, за якими суб'єкт господарювання одержав право на користування землями оборони – полігонами – на 9 років (до 31.12.2025) за ціною від 2290 грн. за 1 га (2018 рік) до 2967,41 грн. за 1 га (у 2025 році).

Відомості Єдиного державного реєстру судових рішень містять судові рішення у справах №915/69/15 та №915/555/15, із яких вбачається, що аналогічні договори про спільний обробіток землі між цими ж суб'єктами, укладені у 2010 році (між вч А1890 та СФГ "Волощакевич"), були визнані недійсними за позовами заступника військового прокурора Миколаївського

гарнізону.

Через декілька місяців після набрання законної сили судовими рішеннями про недійсність договорів про спільний обробіток землі, яка належить до земель оборони та є частиною військового полігону, **сторони уклали аналогічні договори терміном на 9 років.**

Із судових рішень у справі №915/317/21 вбачається, що Миколаївська спеціалізована прокуратура у військовій та оборонній сфері Південного регіону подавала у 2021 році позов про недійсність подібного договору 2016 року, укладеного із ТОВ "Лан" (інший "орендар" цього ж полігону). Судові рішення у вказаній справі свідчать про повідомлення прокурора з боку КЕВ про укладання договору у серпні 2016 року. Доказів подачі позовів щодо двох подібних договорів із СФГ "Волощкевич" відомості ЄДРСР не містять, що потребувало пояснень прокуратури з цього приводу.

Тобто, у 2015 році прокурор подав позови і за його позовами визнано недійсними договори з СФГ "Волощакевич" та інші в межах цих полігонів, а дізнавшись у серпні 2016 року про укладення аналогічних договорів (з КЕВ м. Миколаєва) він лише у 2021 році (через 5 років) подав позови про недійсність **деяких договорів**, а не всіх аналогічних.

Ухвалою суду від 26.07.2026 запропоновано Миколаївській спеціалізованій прокуратурі у сфері оборони Південного регіону надати пояснення щодо прокурорського реагування у період з 2016 по 2025 роки щодо укладання договорів, які є аналогічні договорам, визнаним недійсними за позовом військового прокурора у справах №915/69/15 та №915/555/15.

Така пропозиція була обумовлена нерозумінням суду причин відсутності реагування прокурора на факт укладання договорів про передачу цих же полігонів в користування цим же суб'єктам господарювання до затвердження Кабінетом Міністрів України відповідного порядку та в чому полягає вибірковість поданих у 2021 році позовів.

Прокурор Миколаївській спеціалізованій прокуратурі у сфері оборони Південного регіону Швалова В.Д. надала пояснення від 28.07.2026 мотивоване тим, що підставами звернення прокурора до суду у 2015 році було, зокрема, укладання договорів 2010 року військовою частиною, яка не мала повноваження, а договори 2016 року укладені іншою особою – КЕВ м. Миколаєва.

Такі твердження прокурора не ґрунтуються на змісті судових актів 2015 року в яких описані підстави звернення прокурора до суду (рішення від 09.04.2015 у справі №915/69/15, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/43588270>, рішення від 25.02.2016, <https://reyestr.court.gov.ua/Review/56218907>):

- землекористувачем спірної земельної ділянки згідно Державного акту на право постійного користування землею № 062777 від 1989 року є Квартирно-експлуатаційний відділ м. Миколаїв, тобто відповідач Військова частина не мала права розпоряджатись та укласти оспорюваний договір (ст. 20, 77, 78, 84 ЗК України, ст. 14 Закону України "Про Збройні Сили України", ст. 1, 2, 4 Закону України "Про використання земель оборони");

- спірна земельна ділянка полігонів використовується **не за цільовим призначенням** (ст. 20, 115 ЗК України, Положення про полігони Збройних Сил України).

Тобто, позицією прокурора було недотримання статті 4 Закону України "Про використання земель оборони", а також порушення статті 20 Земельного кодексу України про недопустимість використання земель погонів під сільськогосподарські цілі.

Відтак, як договори 2010 року, так і договори 2016 року суперечать заявленій правовій позиції прокурора щодо цих земель (особливо в частині цільового використання), в той же час суд відзначає непослідовність прокурора, який домігся визнання недійсними договорів щодо нецільового використання земель полігонів (остаточні рішення 2016 року), і не вжив заходів прокурорського реагування щодо оскарження договорів, що суперечать правовій позиції прокурора у перших позовах щодо договорів 2016 року.

Прокурор Швалова В.Д. підтвердила, що прокуратура із позовами про недійсність договорів 2016 року з СФГ "Волощакевич" не зверталася, але подавали позови щодо оскарження інших подібних договорів, укладених КЕВ м. Николаєва щодо використання цих же полігонів: справа №915/572/21 з ФГ "Алеся", справа №915/317/21 з ТОВ "Лан", справа №915/319/21 з ФОП Ужакін Є.Л., справа №915/320/21 з ТОВ "Нива", справа №915/321/21 з ФОП Кацан В.М. та справа №915/316/21 з ФОП Панько О.В.

Далі вказує, що підставою для відмови в задоволенні позовів було те, що *"Міністерство оборони України було обізнано про існування оспорюваних прокурором договорів про спільний обробіток землі з моменту їх укладання, а тому позов прокурора подано після спливу позовної давності"*.

По-перше, суд відзначає маніпулятивне пререкручення прокурором мотивів судових рішень у вказаних справах та повідомлення суду недостовірних відомостей, адже зміст судових рішень в частині позовної давності **зводиться до інших обставин**.

Суд процитує постанову Верховного Суду від у справі №915/317/21 від 15.01.2025 (решта актів є тотожних в цій частині):

"5.21. 15.08.2016 КЕВ листом № 2352 повідомив Першого заступника військового прокурора Південного регіону України про те, що ним 06.07.2016 та 29.07.2016 було дійсно укладено договори про спільний обробіток землі з суб'єктами господарювання на підставі статті 4 Закону України "Про використання земель оборони" та Протоколу наради заступника Міністра оборони України з власниками фермерських господарств від 17.03.2016.

5.22. 18.01.2021 Військовою прокуратурою Миколаївського гарнізону на адресу МОУ було направлено листа № 5-2-136вих21, відповідно до якого Прокурор, посилаючись на укладений між Відповідачами у цій справі Договір зазначив, що вказаний договір КЕВ уклав з порушенням вимог діючого законодавства щодо укладення договорів спільної діяльності та порядку передачі земель оборони у користування, без погодження уповноваженими на це суб'єктами владних повноважень. Також, у цьому листі, Прокурор, з метою встановлення наявності підстав для представництва інтересів держави в суді, керуючись статтею 23 Закону України "Про прокуратуру", просив МОУ повідомити прокуратуру про те, чи вживалися ним заходи щодо захисту порушених інтересів держави, та які саме.

6.26. За встановлених судами попередніх інстанцій обставин 15.08.2016 КЕВ листом № 2352 повідомив Першого заступника військового прокурора Південного регіону України про те, що ним 06.07.2016 та 29.07.2016 було дійсно укладено договори про спільний обробіток землі з суб'єктами господарювання на підставі статті 4 Закону України "Про використання земель оборони" та Протоколу наради заступника Міністра оборони України з власниками фермерських господарств від 17.03.2016.

6.27. Тобто, Прокурор у цій справі був обізнаний з обставиною існування оскаржуваного Договору з моменту отримання листа КЕВ від 15.08.2016, що є додатковим свідченням обґрунтованості відліку судом строку позовної давності на звернення з таким позовом саме з 2016 року. "

Отже, суд в дійсності встановив, що **прокурор дізнався про укладені договори у серпні 2016 року**, а не виходив із обізнаності Міністерства оборони України про їх укладання, а про їх невідповідність вимогам закону заявив лише у 2021 році – через 5 років. Саме це призвело до відмови у задоволенні його позовів у наведених справах, незважаючи на **констатацію судами факту незаконного використання земель оборони**.

По-друге, суд відзначає, що прокурором вибірково подані позови до таких суб'єктів господарювання: ФГ "Алеся" обробляло 1604 га полігону, ТОВ "Лан" - 1011,05 га, ФОП Ужакін Є.Л. – 440,9465 га, ТОВ "Нива" - 185,8308 га, ФОП Панько О.В. – 234,6749 га.

В то же час, із матеріалів справи вбачається, що СФГ "Волощакевич" мало в обробітку 4,2 га, ТОВ "Варяг" - 1,6 тис га і ТОВ "Солоха-П" - 5 тис га

Прокурор не пояснив вибірковість дій щодо подачі 6 позовів та **не оскарження** (навіть у 2021 році) договорів з СФГ "Волощакевич", ТОВ "Солоха-П" і ТОВ "Варяг", **які мають найбільшу площу використання**.

По-третє, особливо цинічним у зв'язку з описаною ситуацією є публічна позиція органів прокуратури (2016 року – **після обізнаності із новими договорами**), які в коментарі ЗМІ повідомляють про перетворення полігону "Широкий лан" на "присадибне господарство" <https://m.glavnoe.in.ua/amp/n286756> (18.10.2016). Тоді перший заступник військового прокурора Південного округу заявив, що *"незаконність сільськогосподарського бізнесу на полігонівських землях, внаслідок чого військова частина недоотримує до 20-25 мільйонів гривень на рік. Але Міністерство оборони України на це ніяк не реагує"*.

Передача вказаних земель мала значний суспільний резонанс та широко висвітлювалося у ЗМІ протягом досить тривалого часу (з 2016 по 2022), зокрема 06.11.2019 опублікована стаття "30% полігону "Широкий Лан" під Миколаєвом незаконно використовуються під сільське господарство" - <https://nikvesti.com/ru/amp/news/business/171317> в якій міститься посилання на допис на сторінці у Facebook журналіста Юрія Бутусова із посиланням на міністра економіки Тимофія Мілованова. *"Хтось там працює, знімає врожай. А я згадав, що там уже були перевірки військової прокуратури у 2015 році, теж щодо нелегальних фермерів, які працюють на закритій території та не сплачують податків. Усього понад 10 мільйонів сільськогосподарських земель під контролем держави – це за різними оцінками від 20 до 30% всього обсягу земель сільгосппризначення, і як вони використовуються різними відомствами, буде об'єктивно встановлено, упевнений міністр економіки"*, - написав Юрій Бутусов.

Наведені обставини свідчать про наявність системних зловживань та свідомого ігнорування (толерування) з боку місцевих органів прокуратури проблеми незаконного використання земель оборони під комерційне сільськогосподарське виробництво.

Щодо зловживань під час збору врожаю

Господарський спір виник у зв'язку із правом власності на врожай, який СФГ "Волощакевич" посадило у 2025 році на землях полігонів, що з огляду на закони ботаніки та природи зумовило появу сходів і дозрівання врожаю у 2026 році.

Перед судом заявник клопотав про необхідність накладення арешту на врожай із визначенням процедури його збирання та наступним збереженням.

Встановлені обставини як для суду, так і для стороннього спостерігача можуть свідчити про наявність ознак зловживань у діях службових осіб правоохоронних органів.

23-29.10.2025 КЕВ м. Миколаєва проведено обстеження земельних ділянок полігонів та виявлено посіви озимих на площах 1979,08 га (Києво-Олександрівський полігон) і 1664 га (полігон Широкий лан).

16.01.2026 КЕВ м. Миколаєва проведено обстеження земельних ділянок та виявлено посіви озимих культур на значних площах (2 810,85 га та 714 га), які виконувалися СФГ "Волощакевич".

04.02.2026 прокурором самостійно виявлено та внесено до ЄРДР відомості про кримінальне правопорушення (провадження №42026152410000020) за:

- ч. 2 ст. 197-1 Кримінального кодексу України щодо організації, в тому числі позивачем, посівів озимих культур з метою збору врожаю, достеменно знаючи про завершення договорів 31.12.2025, чим останні вчинили самовільне зайняття земельних ділянок.

- ч. 2 ст. 364 Кримінального кодексу України з такою фавбулою: **Директори ТОВ "Солоха-П" Лебединський Є.В. та СФГ "Волощакевич" Волощакевич В.В., зловживаючи своїм службовим становищем, всупереч інтересам очолюваних підприємств, тобто умисно з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для себе, у період до закінчення строку дії**

договорів про спільний обробіток землі, без погодження з КЕВ м. Миколаєва, здійснило організацію з обробітку самовільно зайнятої земельної ділянки орієнтовною площею понад 8 тис га, що є частиною полігону "Широкий лан", з метою отримання на свою користь **неправомірної вигоди, що спричинило тяжкі наслідки**.

В подальшому фабули за ч. 2 ст. 197-1 КК України видозмінювалися, але їх суть полягає у самовільному захопленні землі шляхом посівів озимих у 2025 році (під час чинності на думку прокурора договорів на користування землями) з метою збору врожаю у 2026 році після завершення терміну їх дії.

Звісно, господарський суд не претендує на роль експерта з питань кримінального процесу, проте нагадує, що директори суб'єктів приватного права не можуть бути суб'єктами злочину за ст. 364 КК України, яка охороняє інтереси саме публічної служби.

Постановою старшого слідчого СУ ГУНП у Миколаївській області Ольги Саїдової від 25.04.2026 речовим доказом визнано **частину земельної ділянки** із кадастровим номером 4824284600:09:000:0001 із визначенням площі, кадастрового номеру та додаткових ідентифікуючих ознак ділянки, зокрема і таким описом земельної ділянки: *"на якій здійснюється незаконне оброблення землі та незаконне вирощування с/г культур, сходи яких зафіксовані протоколом від 24.04.2026"*.

Постановою старшого слідчого СУ ГУНП у Миколаївській області Ольги Саїдової від 05.05.2026 речовим доказом визнано **частину земельної ділянки** із кадастровим номером 4821785000:06:000:0002 із визначенням площі, кадастрового номеру та додаткових ідентифікуючих ознак ділянки, зокрема і таким описом земельної ділянки: *"на якій здійснюється незаконне оброблення землі та незаконне вирощування с/г культур, сходи яких зафіксовані протоколом від 24.04.2026"*.

Мотивувальна частина зазначених постанов містить такий абзац: «Приймаючи до уваги, що вказані вище **вилучені предмети** містять доказову інформацію про вчинення злочинів, а також засвідчують інші відомості, які можуть бути використані, як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження вказує на те, що **вищезазначені вилучені речі** є речовими доказами».

З мотивувальної частини оскаржуваних постанов неможливо встановити, які саме предмети чи речі були фактично вилучені слідчим. Зокрема, суду незрозуміло, яким чином технічно можливо вилучити частину земельної ділянки військового полігону або посів сільськогосподарських культур (озимої пшениці чи ріпаку) у період до досягнення ними стадії стиглості та збору врожаю. При цьому резолютивна частина постанов взагалі не містить жодних положень щодо визначення посівів, сходів або врожаю речовими доказами.

Така невідповідність свідчить про формальний підхід та механічне застосування стандартних шаблонів без урахування специфіки та реальних характеристик об'єктів.

Постановою старшого слідчого СУ ГУНП в Миколаївській області Ольги Саїдової від 20.05.2026 визнано КЕВ м. Миколаєва в якості потерпілого.

Ухвалами Вітовського районного суду Миколаївської області від 02.06.2026 у справі №477/1263/26 накладено **арешт на посіви сільськогосподарським культур**, які вирощуються на вказаних вище земельних ділянках (були предметами договорів 2016 року з позивачем) шляхом заборони збирання вказаних посівів та врожаю іншим особам, окрім КЕВ міста Миколаєва та необхідності проведення слідчих дій органом досудового розслідування.

Слідчий суддя в ухвалях послався на описані судом постанови про визнання речовими доказами, в той час як подані до господарської справи їх копії свідчать про визнання речовими доказами частин земельних ділянок, а не врожаю.

Відомості ЄДРСР підтверджують вчинення аналогічних дій щодо всіх ділянок цих двох полігонів, які оброблялися іншими суб'єктами господарювання і на яких виявили сходи врожаю в 2026 році.

Суд не обізнаний із матеріалами, які надавалися слідчим до клопотання про арешт майна, і лише теоретично може припустити існування інших постанов про визнання речовими доказами саме посівів, сходів чи врожаю на цій ділянці.

Разом із цим сумнів у реальному існуванні таких постанов підтверджується позицією слідчого. У відповідь на ухвалу Господарського суду міста Києва від 04.08.2026 з пропозицією пояснити зазначену розбіжність слідчий відповів відмовою, посилаючись на таємницю досудового розслідування. Суд визнає таку поведінку непослідовною, адже раніше ця ж службова особа фактично розкрила відомості та надала дозвіл на використання описаних судом документів. Наступна відмова посприяти суду в повному та всебічному з'ясуванні правовідносин щодо врожаю (вищого на землях оборони) та його подальшої долі лише підсилює обґрунтовані сумніви суду щодо законності дій, які будуть описані нижче.

Водночас відсутність постанови слідчого про визнання врожаю речовим доказом у відповідному кримінальному провадженні породить обґрунтований сумнів у законності накладення арешту на майно, яке такими доказами не визнавалося, а тому ці обставини підлягають обов'язковій оцінці при розгляді цієї окремої ухвали компетентним органом. Суд у даній справі не буде робити самостійних висновків з цього питання, проте він обізнаний із правовою позицією Великої Палати Верховного Суду, яка викладена у постанові від 13.06.2024 у справі 990SCGC/2/24, та змістом рішення Вищої ради правосуддя від 11.06.2026 №1177/0/15-26. Відтак питання про те, чи існували в реальності постанови про визнання врожаю речовим доказом, підлягає окремій кримінально-правовій оцінці в сукупності з перевіркою інших обставин зловживань.

Під час судового засідання 23.07.2026 заявник надав докази фотофіксації процесу збору врожаю, зазначивши, що ці дії відбуваються на спірних полях. Водночас представник КЕВ міста Миколаїв вказала, що відомство не має власної техніки, а про збирання врожаю їй нічого не відомо.

На запитання суду про те, що саме відбувається на полях (зважаючи на те, що строки збирання врожаю є стислими), представник КЕВ міста Миколаєва повідомила, що їй нічого не відомо. Така позиція викликала у суду обґрунтовані сумніви у добросовісності цієї особи. Зокрема, суду видається дивним, що 13.01.2026 (взимку) КЕВ міста Миколаєва організувала огляд цих ділянок, проте влітку — у момент, коли врожай дозрів, КЕВ визнано потерпілою стороною і на неї фактично покладено обов'язок зібрати цей урожай — відомство не проявляє жодного інтересу до цього питання та не надає суду відповідь на питання при вирішенні клопотання про арешт цього ж майна.

Наведені обставини можуть містити ознаки порушення встановленої судом (слідчим суддею) заборони щодо збору врожаю та накладення на нього арешту, і заволодіння цим майном невстановленими особами, а тому суд викликав в судове засідання старшу слідчу ГУНП в Миколаївській області Ольгу Саїдову і зобов'язав повідомити чи відомо органу досудового розслідування про збір врожаю на спірних земельних ділянках (заволодіння якими досліджується в кримінальному провадженні №42026152410000020) всупереч ухвал слідчого судді Витовського районного суду Миколаївської області від 02.06.2026 у справі №477/1263/26 та чи є заходи реагування органу досудового розслідування на ці дії. *Якщо збір врожаю відбувається з дотриманням судової заборони, то повідомити осіб, які здійснюють збір та правову підставу для цього.* Всупереч обов'язку сприяння суду у встановленні обставин справи, старший слідчий СУ ГУ ГУНП в Миколаївській області Ольга Саїдова відмовилася надати суду витребувану інформацію з посиланням на статтю 222 КПК України (лист №142422-2026 від 27.07.2026).

Суд переконаний, що відомості про "чи відомо органу досудового розслідування про збір врожаю на спірних земельних ділянках (заволодіння якими досліджується в кримінальному провадженні №42026152410000020) всупереч ухвал слідчого судді Витовського районного суду Миколаївської області від 02.06.2026 у справі №477/1263/26" не становить таємницю досудового розслідування. Це було підтверджено особисто старшою слідчою у судовому засіданні 28.07.2026 коли після прочитання судом змісту ухвали в цій частині, слідча відповіла – "Ні, не відомо".

Щодо питання *повідомлення осіб, які здійснюють збір та правову підставу для цього*, то суд не буде робити однозначних висновків, адже сумнівним є те, що збирання врожаю становить доказову базу у кримінальному провадженні за ч.2 ст. 197-1, ч. 2 ст. 364 КК України, а тому правомірність дії по відмові суду у наданні такої інформації підлягають оцінці у сукупності із законністю наступних процесуальних дій і рішень цих осіб.

Під час судового засідання 28.07.2026 старший слідчий на запитання суду також визнала, що питання зберігання врожаю не входить до предмета досудового розслідування. Згодом, реагуючи на запитання суду про можливе приховування від суду цих обставин, вона відповіла, що "не потрібно робити передчасних висновків". Така позиція додатково свідчить про ухилення від надання обґрунтованих пояснень із прикриттям положеннями ст. 222 КПК України щодо таємниці досудового розслідування, що з високою ймовірністю вказує на свідоме приховування реальних обставин та можливих зловживань.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 28.07.2026 застосовано до Квартирно-експлуатаційного відділу міста Миколаїв заходи процесуального примусу у виді штрафу у розмірі 16 640 грн. за невиконання вимог суду. Повторно зобов'язано надати витребувані документи, а також запропоновано Миколаївській спеціалізованій прокуратурі у сфері оборони Південного регіону повідомити суд:

- чи відомо прокурору, який здійснює нагляд за додержанням законів органами досудового розслідування у кримінальному провадженні №42026152410000020, про збір врожаю на спірних земельних ділянках (самовільне захоплення яких досліджується в кримінальному провадженні №42026152410000020) всупереч ухвалам слідчого судді Витовського районного суду Миколаївської області від 02.06.2026 у справі №477/1263/26 та чи є заходи реагування прокурора на ці дії. Якщо збір врожаю відбувається з дотриманням судової заборони, то повідомити осіб які здійснюють збір врожаю, місце його розміщення та правову підставу для цього;

- яка думка прокурора про законність твердження слідчого про поширення таємниці досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо самовільного зайняття земельних ділянок (ч.2 ст. 197 КК України) та зловживання директорами приватних підприємств владою та службовим становищем (ч.2 ст. 364 КК України) на обставини збирання врожаю, арештованого слідчим суддею із визнанням особи, яка може здійснювати такий збір – КЕВ міста Миколаєва.

03.08.2026 прокурор Миколаївської спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Південного регіону Швалова В.Д. надала дозвіл на розголошення Господарському суду міста Києва деяких відомостей досудового розслідування.

Із наданих КЕВ м. Миколаєва документів вбачається така хронологія подій збирання врожаю:

Постановою старшого слідчого СУ ГУНП у Миколаївській області про залучення до співробітництва від 16.06.2026 залучено КЕВ м. Миколаєва в рамках кримінального провадження з метою укладення господарських договорів щодо **збереження та збору врожаю сільськогосподарських культур, які визнані речовим доказом**.

16.06.2026 начальник КЕВ м. Миколаєва звернувся до п'яти суб'єктів господарювання із пропозицією надати інформацію про ціни на послуги збирання пшениці і ріпаку за 1 га на площі 5571,1948 га.

Підстава для цих листів вказана - "у зв'язку із постановою слідчого від 16.06.2026 в рамках вказаного кримінального провадження виникла необхідність збирання сільськогосподарської продукції".

18.06.2026 на адресу КЕВ м. Миколаєва надійшли листи-пропозиції від ТОВ "Маслоресурсмиколаїв" (вх.4660), СТОВ "Інгулецьке" (вх.4661), ФОП Тоток О.О. (вх.4688), ТОВ "Астра-транс СВ" (вх.4689).

Пропозиції ТОВ "Маслоресурсмиколаїв", СТОВ "Інгулецьке", ТОВ "Астра-транс СВ"

оформлені однаково (тотожні шрифти, слова, відступи тощо) та містять такі цінові пропозиції 1950 грн за 1 га або 10 863 829,86 грн за всю площу, 1830 грн і 10 195 286,48 грн, 1920 грн і 10 696 694,00 грн.

Пропозиція ФОП Тоток О.О. має незначні відмінності в стилістичному оформленні та містить цінову пропозицію вартості послуг у 1 грн. за 5571,1948 га.

За перерахунком суду це становить 0,00018 грн. або 0,018 копійки за 1 га.

19.06.2026 КЕВ м. Миколаєва прийнято рішення про закупівлю послуг пов'язаних із збиранням врожаю за спрощеною процедурою із обранням ФОП Тоток О.О. переможцем закупівлі із ціною послуги 1 грн за 5571,1948 га., оформлене протоколом №289. Внесено зміни до річного плану закупівель на 2026 рік.

Це рішення ухвалено в порядку Закону України "Про публічні закупівлі" з урахуванням особливостей, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Тобто, відбулася публічна закупівля послуг по збиранню врожаю.

Відповідно до договору №1 від 19.06.2026, укладеного між з КЕВ м. Миколаєва та ФОП Тотоком Олександром Олександровичем "на виконання постанови слідчого про залучення до співробітництва від 16.06.2026" про надання послуг з збору врожаю на орієнтовній площі **7 000 га**. Пункт 5.1 Договору №1 від 19.06.2026 передбачає вартість таких послуг у 1,00 грн.

Наведена закупівля послуг грубо суперечить законодавству про публічні закупівлі, адже у замовника не було законних підстав проводити переговорну процедуру чи спрощену закупівлю на підставі того, що її кінцева вартість нібито становить менше 100 тисяч гривень. Крім того, судом не встановлено жодних виняткових підстав, передбачених частиною 2 статті 40 Закону України "Про публічні закупівлі" чи інших норм законодавства (на час особливостей воєнного часу), які б дозволяли застосування переговорної (запиту цінових пропозицій) чи іншої спрощеної процедури.

Така процедура повністю нівелює принципи прозорості, публічності та конкурентності, була проведена в аномально стислі строки (за два дні) та за відсутності належним чином оформленого попереднього рішення замовника про її початок. За змістом законодавства про публічні закупівлі, безвідносно до обраної процедури, замовник зобов'язаний прийняти рішення, у якому чітко визначається предмет закупівлі, його очікувана вартість або обсяг бюджетного призначення до початку процедури, а не адаптувати її заднім числом до **вже проведеної процедури**.

Об'єктивний та неупереджений замовник — КЕВ м. Миколаєва — апріорі не міг припустити, що сторонній суб'єкт господарювання запропонує надання масштабних послуг за символічну 1 грн. Відтак, при виборі процедури закупівлі замовник був зобов'язаний виходити з реальних ринкових цін таких послуг, які очевидно й багаторазово перевищували мінімальні порогові межі для здійснення закупівель без використання електронної системи. Очікувана вартість мала бути розрахована та затверджена завчасно.

Це підтверджується відомостями із сайту Prozorro щодо аналогічних закупівель у цьому регіоні:

- Послуги із збирання врожаю, замовник Вознесенький професійний аграрний ліцей, ціна послуги - 1400 грн (без ПДВ) за 1 га, <https://prozorro.gov.ua/uk/tender/UA-2026-05-29-001719-a>

- Послуги із збирання врожаю соняшника, замовник Баратівський психоневрологічний інтернат, ціна послуги - 920 грн (без ПДВ) за 1 га, <https://prozorro.gov.ua/uk/tender/UA-2026-03-31-000603-a>

Подібна "схема" закупівлі ймовірно свідчить виключно про заздалегідь узгоджені дії та обізнаність замовника про появу "потрібного" переможця, який гарантовано запропонує фіктивну ціну в 1 гривню для легалізації заволодіння чужим майном.

Суд констатує розбіжність предмета закупівлі (площі надання послуг) у запиті цінових пропозицій і пропозиції переможця (5571,1948 га) та предмету договору (7000 га) від тієї щодо якої проводилася закупівля, свідчить про невідповідність цього договору частин 5 статті 41

Закону України "Про публічні закупівлі".

Наведене створює обґрунтовані підстави для сумнівів щодо укладення вказаного договору із дотриманням процедури закупівлі чи спрощеної процедури закупівлі, що може зумовлювати наслідки, передбачені статтею 43 Закону України "Про публічні закупівлі".

Відомості сайту Prozorro не містять інформації про цю закупівлю, хоча містить публікації про численні інші закупівлі КЕВ м. Миколаєва на суму менше 50 000 грн.

Приховування від суду та суспільства договору №1 від 19.06.2026, укладеного між з КЕВ м. Миколаєва та ФОП Тотоком Олександром Олександровичем **в порядку Закону України "Про публічні закупівлі"** з посиланням на таємницю досудового розслідування суперечить законодавству про публічні закупівлі, нівелювання прозорості і публічності таких рішень і договорів щодо витрати державних коштів (безвідносно до суми).

З погляду економіки, рішення ФОП Тоток О.О. збільшити обсяг послуг зі збору врожаю за 1 грн з 5571,1948 га до 7 000 га виглядає абсурдним, оскільки це знижує вартість послуги до мікроскопічного показника — 0,014 коп. за 1 га. Додатковий абсурд полягає у наданні відстрочки платежу на 60 днів для сплати цієї символічної 1 гривні. Уся сукупність таких умов повністю позбавлена будь-якої економічної обґрунтованості, не відповідає реальним ринковим відносинам і свідчить про очевидну фіктивність правовідносин та штучність документального оформлення.

Одночасно із цим, представник СФГ "Волощакевич" стверджує, що власної техніки ФОП Тоток О.О. не має, а здійснюється рейдерське захоплення цього врожаю. Надані відеозаписи знаходження на полі вантажівок з написом AgriGrein.

Укладений Договір №1 від 19.06.2026 **не містить умов** щодо передачі зібраного врожаю замовнику, що з огляду на обставини його укладання є неприродним, адже єдиною його метою є зібрання, контроль кількості і якості та схоронність врожаю. Крім того суд відмічає, що постанова слідчого про залучення до співробітництва від 16.06.2026 містила необхідність залучення КЕВ м. Миколаєва не тільки до укладання договору на збирання врожаю, а й на його зберігання.

Постановою старшого слідчого СУ ГУНП у Миколаївській області про залучення до співробітництва від 29.06.2026 **залучено КЕВ м. Миколаєва в рамках кримінального провадження з метою проведення процесуальних дій з метою збору врожаю сільськогосподарських культур, які визнані речовим доказом, з метою забезпечення його збереження.**

Тобто, старша слідча виносить другу постанову про співробітництво з юридичною особою, якою:

- доповнює мотивувальну частину додатковим посиланням на ч.2 ст. 364 КК України щодо зловживання службовим становищем директорів приватних підприємств;
- замінює мету залучення до співробітництва "з укладення господарських договорів" на "проведення процесуальних дій";
- виключає необхідність укладання залученою до співробітництва юридичною особою договору на зберігання.

Обидві постанови мотивовані згадкою про визнання речовими доказами врожаю сільськогосподарських культур, що з огляду на опис судом двох постанов слідчого від 25.04.2026 та 05.05.2026 викликає сумнів у відповідності цього фактичним обставинам провадження.

Визначальним є те, що хоча КЕВ м. Миколаєва постановою від 16.06.2026 було залучено до укладення договорів не лише на збирання, а й на зберігання врожаю, жодних доказів виконання цієї вимоги та укладення відповідного договору на зберігання матеріали справи не містять. Натомість винесена згодом постанова слідчого від 29.06.2026 не скасовує попередню постанову у встановленому законом порядку, а лише створює правову колізію та створює враження намагання заднім числом легалізувати допущені процесуальні порушення.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 04.08.2026 органу досудового розслідування

та прокурору було запропоновано пояснити виявлені судом грубі розбіжності. Зазначені обставини можуть вказувати на загрозу протиправного заволодіння вкрай сторонніми особами за прямим сприянням службових осіб правоохоронних органів, що в умовах воєнного стану становить пряму загрозу національній безпеці та підриває довіру суспільства до державних інституцій.

06.08.2026 о 12:52:15 в суді зареєстровані пояснення ГУНП у Миколаївській області, а 06.08.2026 о 12:53:17 – пояснення Миколаївській спеціалізованій прокуратурі у сфері оборони Південного регіону, які за своїм змістом є майже однаковими і зводяться до того, що на виконання постанов слідчого про залучення до співробітництва КЕВ міста Миколаїв укладено з ФОП Тоток О.О. договір на збір врожаю, а "запитувані судом відомості про мотиви винесення вказаних постанов, про конкретні місця зберігання речових доказів у кримінальному провадженні, відомості про осіб, які забезпечують їх збереження, процесуальний статус майна і т.д. є відомостями досудового розслідування, які не підлягають розголошенню згідно ст. 222 КПК України, оскільки це може перешкодити встановленню обставин кримінального провадження, порушити права учасників та створити перешкоди для подальшого здійснення досудового розслідування". Слідчий та прокурор одночасно вказують, що "намагання здійснити контроль за процесуальною діяльністю поза межами відповідного процесуального реагування є протиправним втручанням у діяльність особи, наділеної в установленому порядку процесуальними правами та є посяганням на її процесуальну незалежність".

Надаючи відповідь на такі "звинувачення" судді у "втручанні у діяльність слідчого", суд висноває їх помилковість та нерозуміння цими особами природи судового реагування в порядку статті 246 ГПК України. Додатково процитує такі судові акти з цього питання:

- постанова Верховного Суду від 15.01.2026 у справі №824/157/23: *"п. 158. **Захист публічного порядку в Україні** взагалі не може бути віднесений судом до виключної ініціативи учасників судового спору та відповідно до приписів статті 2 ЦПК України й наведених вище положень Конституції України, які знаходять свою конкретизовану реалізацію у правових нормах, які регулюють діяльність судової системи України, **є дійсно обов'язком суду ex officio, тобто за офіційним обов'язком - відповідно до закону (mutatis mutandis дивитись, наприклад, постанови Великої Палати Верховного Суду від 16 листопада 2021 року у справі № 904/2104/19 (пункти 9.16 та 9.42), від 18 грудня 2024 року у справі № 907/825/22 (пункт 47), від 12 листопада 2025 року у справі № 306/2708/23 (пункт 60). 159. У питаннях захисту цивільним судом публічного порядку ex officio він, керуючись приписами статті 2 ЦПК України, має право ініціативи у дослідженні доказів, особливо коли надані сторонами докази викликають сумніви.**"*;

- постанова Верховного Суду від 22.12.2022 у справі №824/138/21: *«Під публічним порядком належить розуміти правопорядок держави, визначальні принципи і засади, які становлять основу існуючого в ній ладу, стосуються її незалежності, цілісності, самостійності й недоторканності, основних конституційних прав, свобод, гарантій тощо. Публічний порядок будь-якої країни включає, зокрема, правила, які забезпечують фундаментальні політичні, соціальні та економічні інтереси держави (правила про публічний порядок).»*;

- наведені сумніви суду були детально описані в ухвалях Господарського суду міста Києва від 28.07.2026 та 04.08.2026 у справі №910/8859/26 та доведені до відома слідчого та прокурора, які їх вибірково виконали.

Таким чином, винесення господарським судом окремої ухвали щодо виявлених порушень зумовлене конституційним обов'язком суду у забезпеченні непорушності права власності як фундаментальної засади конституційного ладу, що виключає будь-яке державне свавілля чи використання процесуальних інструментів для протиправного блокування майна, що повністю узгоджується з практики ЄСПЛ (зокрема у рішенні у справі "Рисовський проти України"), яка вимагає від держави усунення наслідків власних свавільних дій, покладання позитивного обов'язку на захист мирного володіння майном від надмірного тягаря (ст. 1

Першого протоколу до Конвенції) та виключає будь-яке процесуальне зловживання чи втручання слідчих органів під прикриттям законності, що не є порушенням їхньої незалежності, а є дієвим судовим механізмом відновлення публічного порядку і верховенства права.

КЕВ м. Миколаєва надало копію постанови прокурора Швалової В.Д. про відмову у наданні дозволу на розголошення суду інформації щодо відомостей місцезнаходження врожаю, який збирається на підставі договору №1 від **09.07.2026**, з підстав можливої шкоди "встановленню обставин кримінального правопорушення та створити перешкоди для подальшого здійснення досудового розслідування". На запитання суду про існування вже нового договору від 09.07.2026, адже раніше суду надано договір від 19.06.2026, пояснила, що нею (представницею КЕВ м. Миколаєва) допущено опіску. Суд констатує дату договору 09.07.2026 в постанові прокурора, що жодним чином не може пояснюватися опіскою КЕВ м. Миколаєва.

Поверхневий аналіз положень Кримінального процесуального кодексу України свідчить про повну відсутність правових підстав для залучення юридичних осіб до так званого "співробітництва" у формі, вигаданій органом досудового розслідування.

Постійна зміна слідчою форми залучення КЕВ м. Миколаєва до співпраці (лавірування між процесуальними та не процесуальними діями), виключення з предмета співробітництва найважливішої функції — "збереження" врожаю, а також відверта заява прокурора Швалової В.Д. у поясненнях від 06.08.2026 про те, що *"КЕВ м. Миколаєва не є стороною правовідносин за Договором № 1 про надання послуг щодо збирання врожаю від 19.06.2026 із ФОП Тотоком О.О."*, та проведення КЕВ м. Миколаєва описаної судом дефективної публічної закупівлі, лише підсилюють обґрунтований висновок суду про очевидне перевищення влади або службових повноважень з боку працівників правоохоронного органу та прокуратури.

Залишається абсолютно незрозумілим, як особа, яка (на думку прокурора) не є стороною договору, могла проводити публічну закупівлю, і хто ж насправді виступає замовником цієї послуги за 1 грн. На перший погляд це питання може здаватися риторичним, проте відповідь на нього дозволить розгадати іншу, визначальну загадку — **хто саме покриває реальні багатомільйонні витрати за збір цього врожаю.**

Повна узгодженість (а подекуди й тотожність) пояснень слідчого та прокурора на питання господарського суду, не залишає у суду жодних сумнівів щодо обізнаності прокурора з усіма описаними обставинами збору врожаю в межах цього провадження.

Зазначене може містити ознаки існування умисних дій, спрямованих виключно на приховане заволодіння врожаєм або його частиною. Відсутність доказів дотримання встановленої КПК України процедури обліку, інвентаризації та забезпечення належного зберігання майна, визнаного речовим доказом (якщо існує відповідна постанова), створює умови для його безперешкодного вивезення та розкрадання під виглядом імітації слідчих і господарських дій.

Описана поведінка ФОП Тотока О.О., який виявив готовність у найкоротші строки (запит від 16.06.2026, договір від 19.06.2026) здійснити масштабне збирання врожаю за символічну плату (близько 0,014 коп. за 1 га), викликає в суду та будь-якого розсудливого громадянина обґрунтовану впевненість у наявності прихованих мотивів та негласних винагород для виконавця.

Будь-який агротехнічний процес потребує задіяння техніки, оплати праці водіїв та обов'язкового використання паливно-мастильних матеріалів. Навіть за умови використання власних ресурсів (хоча на відео з поля транспорт містить маркування іншого суб'єкту господарювання) без урахування амортизації, витрати лише на дизельне паливо для комбайна становлять від 8 до 15 літрів на 1 га, що у грошовому еквіваленті складає від 720 до 1350 грн. за 1 гектар.

Поява третьої особи, яка нібито "альтруїстично" береться за збирання 7 000 гектарів майже безкоштовно, дає підстави для висновку про існування очевидного комерційного інтересу. Повна відсутність будь-якого економічного обґрунтування джерел покриття колосальних витрат на заправку техніки свідчить про те, **що такі видатки компенсуються за рахунок інших джерел,**

ймовірно за рахунок прихованого привласнення зібраного врожаю - безоплатне заволодіння чужим майном з його подальшим збутом за готівку, що прямо суперечить завданням кримінального процесу.

Подібні дії у сукупності із їх толеруванням органом досудового розслідування і прокурором є неприпустимими незалежно від процесуального статусу врожаю як речового доказу. Як раніше зазначав суд, спірний урожай потенційно може бути визнаний власністю законного агровиробника, власника землі (держава) або підлягати спеціальній конфіскації в дохід держави. **Це покладає на причетних осіб прямий обов'язок не допустити неконтрольованої втрати чи крадіжки майна, що завдає нищівних збитків Державному бюджету України.**

Суд не може ігнорувати як доводи СФГ "Волощакевич" про рейдерське захоплення врожаю, так і численні скарги на такі дії, які долучені до матеріалів без доказів реєстрації в ЄРДР.

Як свідчить виконаний в мережі аналіз аналітичних матеріалів в засобах масової інформації, штучне "визнання посівів і врожаю речовими доказами" з метою їх подальшого розкрадання чи знищення під прикриттям слідчих дій стало поширеною схемою зловживання службовим становищем і класичним проявом агрорейдерства, які можуть здійснюватися у таких формах:

1. Сценарій "Збирання на користь третіх осіб":

- **Як відбувається:** Слідчий виносить постанову про визнання посівів або дозріваючого врожаю речовим доказом (найчастіше у "фактовому" кримінальному провадженні, де відсутні підозрювані). Замість передачі майна на відповідальне зберігання законному власнику чи користувачу (або дотримання вимог Постанови Кабінету Міністрів України № 1104), слідчий у "невідкладному порядку" залучає сторонню агрофірму чи приватного підприємця, прямо чи опосередковано пов'язаних із організаторами схеми.

- **Результат:** Задіяна техніка швидко і безперешкодно збирає врожай із полів та вивозить його на елеватори. Згодом зерно реалізується за тіньовими схемами, а в матеріалах справи з'являється формальна довідка про те, що врожай нібито "зберегли у мінімальному обсязі" або "був знищений через погодні умови чи шкідників".

2. Сценарій "Зникнення після вилучення" (Фізична крадіжка):

- **Як відбувається:** Якщо врожай уже зібрано та вилучено у вигляді зерна на складах чи елеваторах, його формально оформлюють як речовий доказ. Водночас опис майна проводиться поверхнево, без фіксації якісних характеристик (класу, вологості, клейковини тощо).

- **Результат:** Під час перевірок або при спробі законного власника повернути майно через суд виявляється, що обсяги зерна зменшилися в рази або воно повністю зникло зі складів. На офіційні запити суду слідчий зазвичай відповідає відписками, посиляючись на "не встановлені слідством обставини" чи "несанкціонований доступ третіх осіб".

Подібні схеми мають широкий суспільний резонанс та час від часу набувають розголосу у суспільстві і ЗМІ:

"Фермер проти системи — боротьба за право вирощувати мак",
<https://kurkul.com/spetsproekty/1763-fermer-proti-sistemi--borotba-za-pravo-viroshchuvati-mak>

"У селі Івківці Прилуцького району під наглядом поліції збирають зернові з полів",
<https://suspilne.media/chernihiv/55574-u-seli-ivkivci-priluckogo-rajonu-pid-nagladom-policii-zbiraut-zernovi-z-poliv/>

"У прикордонному селі рейдери захоплюють урожай, вирощений селянами",
<https://bilahata.net/u-prykordonnomu-seli-reydery-zakhopliuiut-urozhay-vyroshchenyy-selianamy/>

"На Кіровоградщині поліція та прокурори заблокували аграріям збір врожаю: подробиці",
<https://www.stopcor.org/ukr/section-uanews/news-na-kirovogradschini-politsiya-ta-prokurori-zablokuvali-agrariyam-zbir-vrozhayu-podrobitsi-25-09-2023.html>

"На Дніпропетровщині фермерів, що вирощують соняшник, атакують рейдери "в погонах",

Описані судом обставини — ймовірно штучна реєстрація провадження за ч. 2 ст. 364 КК України щодо службових зловживань суб'єктів приватного права, приховування від суду процесуальних документів про визнання вroach речовим доказом, суперечливі постанови про "співробітництво" з юридичною особою, порушення законодавства про публічні закупівлі при над швидкому укладанні договору, аномально низька (символічна) вартість послуг зі збирання вroach у поєднанні з умисним приховуванням слідчим і прокурором інформації про місцезнаходження майна — **породжують обґрунтований сумнів у законності дій органу досудового розслідування, які повністю толеруються прокуратурою.**

Суд наголошує, що подібна "закупівля" грубо порушує Закон України "Про публічні закупівлі", є економічно неможливою (витрати лише на пальне багаторазово перевищують цю суму) і в очах стороннього спостерігача можуть свідчити про заздалегідь сплановану схему прихованого розкрадання вroach. Посилання слідчого і прокурора на ст. 222 КПК України з метою приховати від суду місцезнаходження вroach та осіб, які його збирають, має ознаки спроби заблокувати судовий контроль і можуть вказувати на покриття рейдерського заволодіння чужого майна (яке у майбутньому могло б набути статусу державного).

Суд доходить висновку, що встановлені обставини та грубі процесуальні зловживання з боку службових осіб органу досудового розслідування і прокуратури можуть містити ознаки кримінальних правопорушень, передбачених статтями 191, 364, 365, 367, 368, 388 Кримінального кодексу України.

Подібні незаконні практики найчастіше трапляються на державних земельних ділянках, які перебувають у користуванні з порушенням законодавства (землі оборони, державних підприємств, академій наук тощо) на підставі удаваних правочинів про спільну діяльність. Можливість прямої або опосередкованої участі працівників правоохоронних органів у таких схемах, особливо в умовах воєнного стану, підриває довіру суспільства до державних інституцій, становить пряму загрозу національній безпеці України та потребує вжиття рішучих превентивних заходів для унеможливлення подібних зловживань у майбутньому.

Наведене питання потребує комплексного вирішення в контексті законності надання державних земель у користування суб'єктам господарювання, оскільки є похідним наслідком тіньових схем їх використання.

Частиною 1 статті 246 Господарського процесуального кодексу України визначено, що суд, виявивши при вирішенні спору порушення законодавства або недоліки в діяльності юридичної особи, державних чи інших органів, інших осіб, постановляє окрему ухвалу, незалежно від того, чи є вони учасниками судового процесу.

Окрема ухвала надсилається відповідним юридичним та фізичним особам, державним та іншим органам, посадовим особам, які за своїми повноваженнями повинні усунути виявлені судом недоліки чи порушення чи запобігти їх повторенню (ч. 6 ст. 246 Господарського процесуального кодексу України).

Згідно ч. 11 ст. 246 Господарського процесуального кодексу України окрема ухвала стосовно порушення законодавства, яке містить ознаки кримінального правопорушення, надсилається прокурору або органу досудового розслідування, який повинен надати суду відповідь про вжиті ними заходи у визначений в окремій ухвалі строк. За відповідним клопотанням прокурора або органу досудового розслідування вказаний строк може бути продовжено.

У зв'язку з наведеним та керуючись положеннями ст. 234 ГПК України, суд постановляє окрему ухвалу для реагування Генеральним прокурором на виявлені грубі порушення закону, які виявлені під час розгляду даної справи та можуть мати системний характер у державі, зокрема

щодо незаконного заволодіння врожаєм в процесі кримінальних проваджень, і вирішення питання про внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Обов'язковому реагуванню та системному усуненню підлягають виявлені недоліки в роботі Миколаївської спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Південного регіону.

Направлення окремої ухвали саме Генеральному прокурору суд обґрунтовує масштабністю та системністю незаконного використання земель оборони в межах держави (що загалом становить 41 тис. га, з яких 15 тис. га — у межах Миколаївської області, як також зазначено в окремій ухвалі від 10.08.2026 у цій справі), а також величезною вартістю спірного врожаю, яка за попередніми розрахунками суду при визначенні суми судового збору перевищує 100 млн. грн. Крім того, підставою для такого звернення є обґрунтовані сумніви в об'єктивності правоохоронних органів Миколаївської області, що підтверджується, зокрема, відсутністю будь-яких результатів за численними зверненнями СФГ "Волощакевич" щодо аналогічних обставин.

На підставі викладено та керуючись статтями 234, 246 Господарського процесуального кодексу України, Господарський суд міста Києва, -

УХВАЛИВ:

1. Постановити окрему ухвалу та надіслати її на адресу **Генерального прокурора** (вул. Рівняцька, 13/15, м. Київ, 01011) з метою:

- усунення недоліків у роботі Миколаївської спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Південного регіону щодо вибіркового здійснення контролю за використанням земель оборони;
- реагування на порушення законодавства, що містять ознаки кримінальних правопорушень, виявлених під час розгляду даної справи;
- забезпечення своєчасного та повного реагування на факти незаконного користування землями оборони й заволодіння вирощеним на них врожаєм, а також системного усунення недоліків у цій сфері.

2. Встановити Генеральному прокурору строк для надання відповіді про вжиті заходи (або запланований план заходів) за наслідками розгляду даної окремої ухвали - три місяці з моменту одержання даної окремої ухвали.

3. Ухвала набирає законної сили з моменту її підписання (14.08.2026) та може бути оскаржена протягом десяти днів шляхом подання апеляційної скарги до Північного апеляційного господарського суду.

Суддя

Роман БОЙКО

